

SIKZÁNTÚL

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁR
Hónapontaiban átvétel:
1. Hónap 10.-
3. Hónap 28.-
6. Hónap 54.-
12. Hónap 100.-
Egy évre 180.-
Egy évre előre 170.-

Megjelenik minden nap, ahétente
kivéve utáni napok kivételével.
Ezerkiszőlő és kiadóhelyek:
Nagyvárad, Sallógyi Desső-u. 2.
A szerkesztőség kéziratot véletlen
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Egyes esetekben és hirdetések a kiadó
birtokán tartózkodnak.

Mill. évfolyam 224 szám. Nagyvárad Vasárnap, 1917 szeptember 30.

„Qui repondra?“

„Ki ad feleletet?“ Ezt az egyszerű, de mégis súlyos címet viseli az a kis vörös füzetecske, melyet egy Pacher Gusztáv nevű ur adott ki Bernben német, francia és angol nyelven. Mintegy félezer ügyesen fölített kérdésre vár feleletet a szerző — ellenségeinktől és mindazoktól, kik az antant hamis és hangzatos jelszavainak felülve, nekik mindent elhisznek. Igen kellemetlen kérdések ezek az antantra nézve, melyek azokra a lehetetlen vádakra is kiterjeszkednek, melyeket ellenünk főleg az angolok emeltek és emelnek, hogy ez által úgy tüntessék fel a dolgot, mintha bizony nem ők, hanem mi lettünk volna a szörnyű világháborúnak okozói, most pedig megakadályozói annak, hogy ez a rettenetes öldöklés egy tisztességes béke alapján befejeztessék.

A szerző igazán dicsőretre méltó derék munkát végzett ezen ügyesen összeállított kérdések kiadásával. Most már csak az volna kívánatos, hogy ezt a kis füzetecskét sokan, nagyon sokan elolvassák úgy a semleges mint pedig a velünk ellenséges viszonyban levő államokban. Milliós és milliós példányban kellene ezt kinyomtatni és gondoskodni róla, hogy az mindenüvé eljusson.

Repülő gépekről és Zeppelinekről kellene ezen füzetekkel elárasztani főleg egész Angliát és Franciaországot és bőséggel juttatni kellene belőlük az amerikai polgároknak is, hogy végre mindnyájan gondol-

kozmassanak az objektív igazság fölött.

Ki a barbár?

Kétségtelen dolog az, hogy ma a legfőbb akadály a békekötés az az iróniák táplált gyűlölet, melyet az antant hangzója, élén a Nour C. P. f. le büszkeségekkel népeibe és a szerkesztés közvéleménybe beoltott.

A gyűlölet mint minden más szenvedély, nem az okos szóra, hanem az indulatra halgat. Ebből származik is tehát a népek közt, hogy megemelik egymást. Ezen a megértésen kell tehát nekünk is mind a nőkkel és tudósainkkal dolgozni és ezt a nemesebb és hivatalos megoldást Pacher urnak a munkája is, melyhez egy nehezebb int megvárunk, valamint Európa összes vérszívó népeinek is sok szerencsét és isteni áldást kérjük.

A barbár elődöntés és folytatás részéről szörnyű bűnök követettek el, melyek között az állatok mesterségesen előidéztetett sötétség terjedése is helyi szinten az a sötéttség és a legbizonytalanabb módon példátlanul kell állítani a bűnöket bármely nemsehez terozzának is azok. Szálljon a bűnösek f. jere annak a mindkét oldalon elesett sok sok százszor férfi ak és ifjúnak a vére, kik hazafias kötelességük teljesítése közben sídosták fel életüket. Igen! szálljon rájuk ez a vízözön és legyen a nevük a vértúra vezetett és a szerencsétlenségbe döntött népek hőmegvetésének és utálatának átadva bárkik legyenek is az igazi bűnösek. De azután, ha végre mégis csak felvirradás reánk a békének aranyos napugra, tünjön el a gyűlöletnek még a csillaga is a népek szívéből és kövessük Krisztusnak isteni bölcs parancsát „Szeresd felebarátodat mint önmagadat“ és akkor lesz igazi béke a földön.

Midjárt legelsőnek azt a kérdést teszi fel a szerző, hogy vajon az antant sajtója a nult és jeleennek minő tényei alapján neves a németeket mintegy magától értetődleg „barbárak“nak?

Annak az embertelen öldöklésnek, melyt a kezékek Keletporoszországban véghezvitték, van-e vajon német példája is? Van-e párja a Baralong esetnek? a vagy annak a barbárságnak, melyet az indiai lázadás elfojtása alkalmával az angol hadsereg vezetői tenusítottak az által is, hogy az elfogott birkákat az ég u csőve elé kötözték, mert a hindu vallás szerint csak akkor következhet be a teljes megsemmisítés, ha a test darabokra tépetik.

A hadviselés módjának rettenetes eldurvulását ki kezdeményezte? A „barbár“ németek-e? vagy pedig a masó? a műveltség cszlopának tartó Angliá? Vajon ki döntötte bak ma az előző évszázad emberisége által oly nagy farsadéggal létrehozott nemzeti és megállapodások humanus megállapodásait?

Ki kezdte meg az ellenséges külföldiek meganvagyozásnak lefoglalását, és a már évszázad óta ott élő aggek, gyermekek és nők tila és tisztázának internálásait és legemertlenebb kinszásait? Az angol államfő lözergyérekben nem gyártották-e a megtiltott dum dum lövedékeket és nem átták-e el azokkal óriási mennyiségben a működő haderezetet.

Anglia és Franciaország nem kergették-e idegen világrések ved hozdáinak szines bősé népeit mint tudatlan és akarótlókkül ágynőtölekeket európai kultúraépek ellen a legretentesebb harcokta?

Nem az angol kormány iródában sültett-e meg az a hideg számításal kiesselt pokoli terv, hogy több mint 100 millió lelket számoló népeket azok asszonyait, aggyait és gyermekeit kihasztetés által törde kegyess ritessék, csupán ezért, mert Nagybritannia államterfiai veszedelmes konkurrenset láttak egy réznek gyorsan fölvirágzó gazdasági fejlődésében?

Vajon másnak tekinthető-e a buvárhajóharc, mint ezen embertelen sáfáni terv által Németországra kegyessritett egyedül megőrzési és vedelmi módnak?

Vajon azok közül, kik a németeket barbároknak tartják, nem gondolt még senki sem arra, hogy Európának csaknem összes tróján ilyen barbár származásu urakodó családok fúnak? A Hannoveri angol királyi ház nem az őai Welfeknek, a hirnász német császári nemzetségnek az ágja-e? Es vajon a mostani angol politikának a kezd-

Markovits és Weinberger cégnél, Bémer-tér.

Modell blousok óriási választékban és rendkívüli olcsó árban, valamint selymek szövetek és mosó kelmék méterenkénti olcsó eladása megkezdődött.

Állandó újdonságok kézzel női confectioni alsó szoknya, miedervédő, kész fehérneműk, harisnyák, nap- és esőernyők kaphatók. Szabóműhelyében rendelésre a legjobb női ruhák készülnek. Telefon 11-09.

Egyes szám ára 12 fillér.

...VII. Edward nem Koburg Albert...
...Hollandiában nem a német...
...Belgiumban nem a Koburg...

A „militarizmus“.

Vajon a földetke melyik országának...
...államának szabad fejlődését akadályozza ez...
...nemzet militarizmus...
...két központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...

Rendkívül érdekesek azok a kérdések...
...melyek azt iparkodnak megállapítani...
...hogy vajon az antant vezetői milyen...
...főnyek alapján kúrtolják világgá a...
...jelenséget, hogy a központi hatalmak...
...eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...

Jó egy néhány kérdés foglalkozik az...
...antant eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...

Vajon az utolsó évtizedben létrejött...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...

Vajon az utolsó évtizedben létrejött...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...

...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...

Vajon a központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...

A háború kezdése az antant politikai...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...

Feltéve, hogy nem a magyar osztrák...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...

Vajon Nagybritánia kormánya milyen...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...

A nemzetiségi elv.

Mi joga állítja az antant, hogy ők a...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...

lakóit? Az utolsó évtizedek nagy...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...

Parcsia felosztására vonatkozólag is egy...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...

Az olaszok által követelt déltől...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...

A dalmát tengerpart, Albánia és Trp...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...

Egy fél évszázaddal ezelőtt a két nyu...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...

Ezen az Angliának, Orosz Franczia és...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...

Antant tehát Magyarországot és...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...
...központi hatalmak eszteljes...
...széleskörű...

Franczia, Angol és Oroszország kitél

Lorber Bernáth modern gépekkel berendezett

ékszer és aranyáru készítő műterme

f. évi augusztus 1-én Nagy Sándor-u. 2. sz. a. megnyilt.

keptek megbízást arra, hogy Auszriában a Magyarországi események által az ott lakó nemzetiségek "felszabadított" státuszt kapják-e? A jelen háborúban vajon nem adja-e fényes bizonyítékot az a két állam: az első a nemzetiségeknek? Ellenségeinek mestelen hátra térdelhet-e, ha nem voltak-e még elég nyomós bizonyítékok meg nem gyengült életrejelések? Akad-e vajon csak egyetlen francia vagy angol is a ki legelőbb ezek részéről föl orolri tudná az Auszria Magyarországra élő nemzetiségeket? És mégis Wilson békeajánlatát más indoklással nem tudják visszautasítani mint szűz, hogy a többi földrajzilag és szellemileg is távolfekvő Auszria Magyarországra hivatkozások, melynek népei közül pedig senki sem hitte őket, hogy segítsenek sorunkon? A nyugati hatalmaknak másfelől teljesebben közbűns monarcobis vajjon nem csupán azért tövis-e a szemükben, mert megakadályozza azt, hogy az általuk annyira gyűlölt németeket agyonussák?

A semlegesek védelme.

És vajjon hogyan állunk a másik főcsoporttal, melyet a bekenjenlat visszautasítására felköttek az entant hatalmak, t. i. azaz, hogy ők szent hivatásuknak tartják Európában semleges állásukat a nagy hatalmak közötti kocsikodástól és megvédésüket? Meg tudják-e cáfolni az angol és francia kormány azoknak az okmányoknak a "valóságát" melyek a német megszálló csapatok a brüsseli allami levéltárban találtak és a melyek napról napra egyre inkább bizonyítják, hogy az angolok és franciák még a háború kitörése előtt megszegték Belgium semlegességét? Vajjon ezek az okmányok nem a újabb és igen súlyos bizonyítékok arra, hogy kik készítették elő és kik skarták igazán azt a háborút? Hat Görögország semlegességét hogyan tisztelte Anglia?

Az angol külpolitika.

Már több mint 3 évszázad óta vajjon nem egy és ugyanazon recept szerint dolgoznak-e az angol külpolitika vezetői, t. i. úgy, hogy a másik veszedelmének látandó konkurrensit oly a ódon igyekvésnek legyőzni, hogy annak koniacionális ellenfeleivel szövetségek és míg ezek az európai esztatereteken egyesültek ők a marják, addig Anglia önmagát lehetőleg kímélve, zsebre véve a vetélytársának gyarmatát? Ezen irányt követve nem egy változtatás a Anglia mindég a százévföldi szövetségeseit mint mint más a fehérneműt vagy elborított keztyűt.

Vajjon ha most Németország legyőzötték rem azonnal Orosz, majd Franciaországra kerülne a sor és így tovább, mindaddig a míg csak egyedül Anglia maradna a világ kísértőlagos ura. Jól értik a médját az angol külpolitikának vezetői, hogy a leghegyesebb jelzésekkel mint "nemzetközi morál", az emberiség kulturális fejlődése "európai egység", "a győzelem védelme az erők ellen" stb. stb. ispiszák azt az im már évszázadok óta rendszeressé kifejezett államművészetet úgy a külföld, mint pedig a saját népük előtt. A külföld előtt azért, hogy mindentelán akkora ismételtesse meg a régi játékok, saját népük előtt pedig azért, hogy ezek segítségével és felháborodással ne seperi őket a hatalmi poleról.

(Vége köv.)

* Intelligens tanulmány várások és kézimunkához fizetéssel felvételik. Haltenberger gyár.

A miniszter tájékozik

Nagyvárad pénzügyi helyzetéről.

A város vagyoni állapotának kimutatása.

A különben is nagyon terhelt városi főszámvevőnek most nagyon sürgős dolga van: Nagyvárad városának régi adatai között fel kell kutatnia, hogy eleget legyen a belügyminiszter leiratának, amelyben nemcsak tájékozdást, de felelősség mellett pontos és teljesen megbízható adatokat kíván Nagyvárad város anyagi helyzetéről. A felkutatandó adatokból óhajtja megállapítani a kormány, hogy milyen gazdasági hatással volt a háború a városra; hogy vagyoni, illetve jövedelmezőségi szempontból miként érintette a több mint három évi háború a várost.

Arra is választ kér a miniszter, hogy a háború után milyen sürgős beruházásokat akar megvalósítani a város.

A kormány valószínűleg tisztában van ezzel, hogy a városok a háború befejeztével kénytelenek lennének újabb hosszabb lejáratú kölcsönök után nézni; a pénzügyi helyzetük azonban valószínűleg elvárásnak a hosszú lejáratú kölcsönök nyújtása elől.

A mostani pénzügyi helyzet a háború után eltűnik és fizető eszközök mennyisége a normális állapotba tér vissza. A békekötés után a kereskedelem, az ipar és a mezőgazdaság előreláthatólag óriási lendületet vesz, a pénzügyi helyzet a kereskedelem, ipari és mezőgazdasági alpokhoz nyújtanak rövid lejáratú kölcsönök, tehát a kereskedelem, ipar és mezőgazdaság, azóval a gazdasági élet felé minden feleslegesen mondható összeget. Természetesen tehát, hogy a pénzügyi helyzetnek vonakodnak hosszulejratú kölcsönökkel lekötni tőkét.

A kormány elejét akarja venni, hogy a városok az új pénzügyi irányzat folytán könnyen helyzetbe kerüljenek és ezért valószínűleg törvényhozási intézkedésekkel óhajt segíteni a háború miatt sorult helyzetbe jutott városokon a ezek között Nagyváradon is.

Mivel pedig rendes bevételéből az állam sem képes a városokat felszítani, valószínűnek látszik, hogy a kormány konverzió útján olcsó államkölcsönökkel fedeti, vagy a hadikölcsön mintájára városi hadikölcsönt, vagy város fejlesztési kölcsönt fog kibocsátani és a jegyzett milliókat, esetleg millárdot, a magyar városok adósságba merült háztartásának rendezésére használja fel.

A célból már most látni akarja a kormány a városok vagyoni helyzetéről az adatokat és azt, hogy milyen beruházásokat akarnak eszközölni. Ha ezek az adatok a kezébe kerülnek, akkor fogalmat alkothat magának arról, hogy milyen összege lesz szükség a bajba jutott városok pénzügyi helyzetének rendezéséhez.

Nagyvárad városának háztartására nagyon is ráér a rendelkezés. Ezzel évre diffícil felkötünk, mert kiadásaink folyton emelkednek, a háború kiadások év: évre jelentékeny terhet róznak ránk. Ezzel szemben pedig bevételeink visszacsökkennek.

Azok az új bevételi források pedig amelyek hivatva lennének háztartásunk egyensúlyát helyreállítani, nem csak elviseheletlen új terhekkel nyomorítják meg a város polgárait, azóval a város polgárait, hanem egyáltalán nagyon is szembe kerülnek a megvalósulás felé.

Vagyoni szempontból azonban kedvező hatással volt a háború Nagyváradra is, mert ingatlanszámok értéke, ép úgy, mint a magánosok ingatlanszámok értéke, emelkedett.

Szűcs Géza főszámvevő már napok óta valószínűleg adataival körözött dolgozik.

A miniszteri leirat szerint ugyanis nyolc nap alatt fel kell küldeni Nagyvárad városának a következő adatokat:

az 1916. évi szárazmérés mérlegét;

az 1917. évi költségvetés mérlegét;

az összes felvett kölcsönök kimutatását, részletezve, hogy azokat külön-külön mire vette fel a város, mire fordította azokat a mennyi áll fenn még a kölcsönök közül;

ki kell mutatni a város vagyoni helyzetét, a mai viszonyoknak megfelelő becslés szerint;

a háború kiadások részletes kimutatását;

a háború folytán mennyi jövedelemtől maradt el a város;

végül feltétlenül ki kell mutatni, hogy a legkiseb időben milyen beruházások szükségesek lesznek a ezekre mind e célból lesz szükség.

Mind ezekről pontos kimutatást készíteni, olyan óriási munka, amit nyolc nap alatt lehetetlen elkészíteni.

A főszámvevőnek vissza kell menni az adataik feltárásában a múlt század 70-es éveire, amikor a Pesti Helyi Takarékpénztártól az első nagyobb, 3.600.000 koronás kölcsönt felvette a város és ki kell kutatni, hogy mire fordította azt.

Továbbá a közeljövőben szükséges beruházást a főszámvevő csak a tanács megállapítása után veheti fel.

Már korábban kért az akkori kormány adatait a városoktól is így Nagyváradtól is abból a célból, hogy segítségére jöjjen a városok háztartásának rendezésének, de csak terv maradt. A mostani készítés nem marad el ezuttal is csak tervezés, vagy végre komolyan hozzászól a kormány, hogy a magyar

GLOBUS MŰINTÉZET

előbb Bihar-nyomda részvénytársaság

PAPIRNAGYKERESKEDÉS AUGUSZTUS HO 1-ÉN MEGNYILT.

TELEFON: 49.

Kő- és könyvnyomda, vonalzó-intézet, könyvkötészet és üzleti könyvgyár üzemét megkezdte.

Nagy piac-tér. Kugler ház.

várokok kátyuba jutott szekereit asárazra jut-
tassa. Erre éppen elérkezett a tizenkettedik
óra!

Német repülők újól bombázták Londont.

Berlin, szeptember 29. A nagytámadás-
lás jelenti:

Nyugati harcok.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábor-
nak arcvonala. A flandriai tengerparton és
a houthouleti erdő és a Lys között a tüzér-
ségek harci tevékenysége változó erejű
volt. Az esti órákban Yperntől keletre heves
pergőtűs volt, a melyet csak Somsbecknél
követtek angol réseltámadások. Visszaver-
ték őket. Az Ypern—pasoisfalsé-í uton az
elleneséget a tölésfrontalából, amelyben még
tartotta magát, kiverték.

Az Yser ártárlésén felderítők a bel-
grákkal összeközrén, foglyokat szállítottak
b.

A német trónörökös hadseregje.
Boisontól északkeletre és Verdun előtt a
tűzharc időről-ídőre jelentékenyen fokozódott.
A Meuse mentén éjszaka is élénk volt. Több
előterti ostromlás, a mely rohamcsapatunkat a
francia állásokba vitte, reánk nézve teljes
sikerrel folyt le.

Albrecht württembergi herceg had-
serege. Bessini a Saadgsuban egy francia
előretörés alkalmával foglyok maradtak ke-
szünkön.

Londont és Anglia déli partjának több
helységét repülőink bombákkal támadták
meg.

A Dünánál éled a harc.

Keleti harcok.

Lipót bajor herceg vezértábornagy
arcvonala. A harci tevékenység többnyire
csékély volt, csak átmenetileg fokozódott a
Dünától északra, Luettől nyugatra és a
Zbrues mentén végrehajtott felderítő vellel
készek alkalmával.

Mackensen vezértábornagy hadserege.
Orosz csapatokat, amelyek átkeltek a Sze-
nthen és a Duna Szentgyörgy ágán, gyors
ellentámadásaink visszaverték.

Macedóniai front.

Nem volt nagyobb harci tevékenység.

Ludendorff, első főparancsnok.

A kormány Günther Antal
maradása érdekében. Budapesti tu-
dósítók telefonon jelenti: A Magyar Tudó-
sító jelenti, hogy Günther Antalt, a Kuria
elnökét a kormány felkérte, hogy továbbra
is maradjon meg hivatalában.

Visontai Soma államtitkár?
Budapesti tudósítók jelenti: A „Nap” ar-
ról értesül, hogy az gazdasági államtitkári
állásra Visontai Soma fővárosi ügyvédet
fogják kinevezni.

Az osztrák kormány válsága.
Budapesti tudósítók jelenti: Bécsből jele-
ntik: A Seidler kormány helyzete megingott.
A kormány l mondása a jövő héten várható.

Bécsből jelenti: Várható kormányvál-
ás esetén Seidler miniszterelnök utódját
Seck báróban látják.

Károly király és Vilmos császár találkozása

Budapest, szeptember 29. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A király tegnap este 10 órakor a galíciai Dieditzbe érkezett, hogy osztrák földön üdvözölje az odaérkező Vilmos császárt. A két uralkodó rendkívül szívélyesen üdvözölte egymást. A király, szűkebb kíséretével, köztük Arz vezérkari főnökkel beszállott Vilmos császár udvari szalonkocsijába s elkísérték egészen Oderbergig. Oderbergben mindaddig Vilmos császárnál maradt, míg a császár vonatának indulását jelezték. Ekkor a két uralkodó szívélyesen elbucszott. A király visszatért Reichenauba, ahová ma este megérkezett.

Leleplezésekre készülnek Amerikában.

Budapest, szeptember 29. (Saját tudósítónktól.) Washingtonból jelentik: Legközelebb szenzációs leleplezések várhatók. Közhirre fogják tenni mindazok nevéit, akik hamisított utlevelok kiállításáért Németországtól pénzt kaptak.

Komoly események Finnországban.

Budapest szeptember 29. (Saját tudósítónktól.) Helsingforsból jelentik: Mekrasov finnországi főhormánysó elrendelte, hogy a finnországi tartománygyűlés épületének ajtajait pecsételjék le, egyben tudára adta falragasszokon a lakoságnak, hogy a tartománygyűlés törvénytelen összejövetelét meg fogja akadályozni.

Budapest, szeptember 29. (Saját tudósítónktól.) Haparandából jelentik: Finnországban komoly események történnek. A finn lapok hevesen kikélik a kormány ellen és felsorolva az orosz katonák erőszakoskodásait, elvisszhatetlennek jelenti ki helyüket.

A finn tartománygyűlés reformjai.

Budapest, szeptember 29. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról hivatalosan jelentik: Helsingforsban a tartománygyűlés elnöke az ülés terem ajtajáról eltávolította a pecsétet. Erre 80 szocialista képviselő másfélórás ülés után elfogadta a 8 órás munkaidőről, a zsidók törvényes egyenjóságáról, az állami szuverénitásnak a tartománygyűlésnek való felelősségéről szóló javaslatokat.

Feléledtek a harcok a Monte san Gabrielen

Keleti és délkeleti harcok. Budapest, szeptember 29. (Hivatalos.) Változatlan.

Olasz harcok. Budapest, szeptember 29. (Hivatalos.) A Monte san Gabriele északi lejtőjén a harci tevékenység jelentékenyen feléledt. A Chieso mentén a Judikariákban támadó olaszokat biztosító csapataink visszaverték.

A vezérkar főnöke.

Ancona mellett felrobbantottuk egy léghajócsarnokot.

— Események a tengeren. —

Budapest, szeptember 29. (Saját tudósítónktól.) Válaszul arra a támadásra, amelyet egy ellenséges léghajó szeptember 18-ikának estjén Lussinpiccolo ellen intézett és amelyek a legcsékélyebb kárt sem okoztak, 27-ikének estjén tengeri repülőink egy osztaga az Ancona melletti Josi léghajótelepet kereste fel, amelyet tengeri repülőink, már az 1916 év szeptemberében a csarnokba beköltött egy léghajóval együtt elpusztítottak, amelyet azonban az ellenség ismét üzembe helyezett. Tengeri repülőink ez alkalommal teljes sikert arattak. A léghajócsarnokot eltalálták, a csarnokban levő léghajó 150 méternyire felcsapó láng mellett felrobbant. A robbanást többi gép 20 tengeri mértföldre terjedő távolságra észlelte.

E hó 28-ikán délelőtt ellenséges repülőgépek az Adria déli részében egyik tengeri kórházhajónkat, amely minden előzet jelzéssel el volt látva, eredménytelenül bombázták.

A hajóhad parancsnokság.

Megszaporodtak a kéregető koldusok.

Eleméry Ferenc tanácsos a kérdés rendezéséről.

Valahogyan folyt-on szaporodnak azok a szerencsétlenek, akik mindennapi kenyerüket a nehezen megnevezhető emberi kölyörlétre és irgalomra alapítják. Az egész közrendészeti tevékenység abban merül ki, hogy akit koldulásra tetten érnek, azt lecsukják és pedig fokozatosan több és több időre, egészen egy hónapra is után újból kieresztik. A hivatalos koldus oda se néz ennek a kis időnek, ha smegy vaskára, odujába vagy jól berendezett lakásába, kiülve magát a másnap újból káll a sarokra, az ő sarokjára. Mert egyrészt sokon állnak, forgalmas utvonalak kereszteződésénél, (Kálvária utca, Iványi—Uri utca, Emlék tér, Kolosvári utca), de vannak, akik pincésboltokban ülnek vagy állnak, (Szlávgyi Dzsád-utca, Szacavay-utca), egy pedig, akit a Fák Óregének vagy Pánnek neveztek el a díkok nagy gesztenyefa mögé vagy a villamos far-tócslop mellé húzódik a onnan közön igen barátságos arccal reánk. Végül gyakori a oserkésző koldus, aki nem kőli magát egy helyhez, hanem mezgórendszerevel, ide oda sétálva szemeli ki azt, aki előt hirtelen le-vessi a kalapját a féjdelmesen, bánatosan vagy bizalmasan, erősen a szembe néve mondogatja el monoton kérését:

— Az Isten irgalma kérem...

Leggyakoribb az óvatosan körültekint-gető, lassan húzódó, fekete ruhás asszony, aki megállítja a doiga után járóit, mintha utirányt vagy valamely hivatalt tudokna. A járó-kelő megáll a akkor a 10 körül lép hozzá, gondosan vagy alcholosan a szájából a kővakeréket tudja meg az erre éppen nem kíváncsi ember:

Hat gyereke van, mind éheznek, az ura meghalt, nincs belevő felatjuk, ha irgalmat ismer, adjon valamit.

Persze, hogy adjunk valamit, pénz-t. Szembe is néstünk, ijedt, kifáradt pupillá-kat látunk a valami felszólítást. E so-vek hójának alkalma volt egy Bret-Harte szerű jelenetnek nézje lenni. El derék ese-lésnyát látta a város végén, csodálatos magas nyárfák közé eldugott útott kopott viljilló felé a forró napon szinte közelédel. A sietésre volt is ok, a nő tántorgott a mint a „hroszkop egyenülözse az irgalag a könnyen felboruló egyes simek gördülő ko-csolt, egy a szaladás biztosította neki a végső cél elértését. Ha a cél a magas nyárfák hős árnyéka volt, amelyet éppen hogy elővén az alatta elterülő föld fövén végigterült a abban a pillanatban a szűregés, majd később kórkolás jelentse, hogy eddig és ezért futott a nő, kinek nem hogy lat gysimebe, de

összetea egy kutyája volt a „keresetet“ utköszben megitta.

Na igen. Ócska viceok kopott saelle-messége csillan meg előtűnk, mikor a társadalmi bajról hunk. A koldus, aki a napi filléreket keronskés, majd 10—20—50—100 koronásokba váltotta át a kálájába bevarva bordonia, míg nevelt lánya onnan ki nem fejtette. A koldust, akinek az elméleti kétszen arszeszor koronát találhat, nem is említjük, csak azt az érdemrendes öreg, agresszív cigányt, akinek mellén vitésségi érmek és keresztetek függtek a sál esténként a Lu-bics György utcai Kecskeméthy vendéglőben bécsi szelvetet vasorált kempóttal a napi koldulás pénzüri állagából. Volt, aki posta-taktól perzselés a tette csenekidőit fillérel, de a legnagyobb bűnösse megkiszta. Egy-két kivétel: az a vak ember, aki az utcasarko-kon harmonikájával igyitlik adakozásra serkenteni az arszemőket, míg lánya ébe-ren vigyáz a földre tett kalapba hulló sdo-mányokra, az a földbe rebbja a pénzt, ugy, hogy lánya kis földet bérel a szon termel söldéget (s főszelket, vagy a Polyhában lakó vak asszony, akit egy másik rokkant, de azért dolgozó bajtársnője vezet. Es a ke-rezetet a a kapott ételt felosztja a szegény-meg szállodájában lakó többi elesett koldótt.

A gazdasági harcban a hiányosan fel-készült vagy barona képtelen en berek hamar az elesettek listájára kerülnek. Ezek a kol-dusok rendszerint olyanok, akiket az élet vagy bűdelme hamar kiállított a roból, mert egyrészt nem voltak felszerelve tudasa-lal, ügyességgel, életvalóssággal a nagy kenyérharca (ezek hamar idekerültek), vagy valamely csapás és szerencsétlenség megba-nította tevékenységüket. A nagyváradi kol-dusok jórésze ahtól a társadalmi osztályból került ki, amely a legalacsonyabb testi un-kával tartja szem elől a nem tudott vagy nem igyekedett jól megélhetési és kereseti viszonyok közé jutni tanulsa, szorgalom, igyekvés által. A pénzüri és szonbati kol-dus csoport, amely a kereskedő ületek sj-talisan megjelenik, kesét nyújtogatja a sso-nélkül vassai és fillérel, jórészt előregedett cselédekkel teborodók, akik lemaradván a keresek csoportjától, beállanak a koldusme-net végére. Sokan itt nem találják meg helyüket, előgedetlenek, (nérszetét litogiznak). Van köztük egy, aki keréket megáll az sz-téken (s szeménylét se megv be az úz-letr.

— Jöjjen közelebb, én szolgáljam ki magát, rivelt ró egy kereskedő.

— Ne tessék gorombászkodni, felsíte an-ónérstesz koldus, azért, mert szegény vagyok. Nem megyek teljebb.

A többi szelítődésen asszony a öreg ember, fiatal nem szabad köztük. A kijelölt napon 50—60 jelenik meg a boltok előtt. Van, aki előgedetlen a két fillérel.

Nem kell, dobta vissza, adok én nekem négytet, ha rá vagy szorulva.

Van, aki 10 fillét emleget, a két fillér kevés neki.

Az alamizsanaszatás pedig terhes feladat, a fejdelmi udvaroknál külön kerelő volt a ofrs, a Cord high alxoner Angliában ma is előkelő méltóság. A nőnek rengeteg kellemetlenséget okoz, mert, ismerik önök, ki-nyitja a retikült, vessi a pénztárcát, be-csukja a retikült, kinyitja a pénztárcát, ki-vessi a pénzt, oda adja a koldusnak, be-csukja a pénztárcát, kinyitja a retikült, be-tesszi a pénztárcát, becsukja a retikült. Be a férfiak? Siemek hivatalba, úlsibe, törvény-székre, műhelybe a akkor nyulkálni kell ide oda, aprópéna után, közben az idő telik.

Nem, ez nem jól van, nem helyes és nem előszerű, szívesen ad mindenki a gas-dasági harc sldorati számára, de ezt egy-egyesen, hatóságilag kell kezelni és in-tézni.

Evi 10—20 korona vagy a ki teheti, ernél még több koldusdó mellett telik szá-mokra egy ház, ahova öket elhelyezik a a városi konyhától élelmezhetik öket. Ele-méry Ferenc tanácsos, aki egyideig a sze-gényügy referense volt, ezt javasolja, hogy az erre rendelt Rimanóczy-alapból meg-lehet ezt csinálni a akkor előtűnek a kol-dusok az utcán, emellett a havi segélyezését rendszer is tartandó. Természetesen nem 3—5—10 koronás segélyekkel, mert ezek-bel mit se kezdhet a munkaképtelen em-ber, rémelyik fel se vesszi a városi pénz-tárból, hanem legalább havi 60 korona se-gélylyel.

Megérdemli egykémelyik, hogy gondo-kerdjék róla a város, ami kötelessége is, de nem teheti. Az egyik ászemster volt, a tató-részt, órszetörte, széjpadlás nincs, aron olyan, mintha széjfellapította volna egy bruta-lis kék a orrát a középen gömbölyűre nyo-morította volna. Vak is félig. A másik kö-müvesmester volt, a ledülő kémény alá ke-rült a nyomorékka austa. Mind a kettőnek felesége is van, ezért nem mehet a Csesati-vehs, de a koldusok házába be lehetne in-tonálni öket. Van ugyan a városnak most is egy megállító intézete: Verebi Andrásé a Vitéz-utcan, ahol 15 szegényt tartanak. De hát ez túlságos falusias, hogy ne mond-juk: ésszal.

Nagyrésze a koldusoknak a pénzt meg-számolja a haza visszi. De már kezd a ke-reskedelmi szellem kifejlődni bennük, ha ed-dig elődgták a fillérel et a kétfillérelket, most eladják az aprópénzhiányban szenvedő ke-reskedőket. Tíz fillérelt adnak 8 cselleg

Mona Lisa fényképészeti műterem

Nagy Sándor-utca 4. szám.

A legszébb fényképek!

Rendes és pontos munka!

Felvételek minden nap reggel 8 órától este fél 8-ig rossz idő esetén is. Vasár- és ünnepnap szintén egész nap.

Eller aprópénst. A legnagyobb része azonban teljesen képtelen minden munkára, csakról gondoskodni kell.

A rendfőnökök most már kötelessége, hogy jussal lépjen a tanács alá a kérdési rendezéséről.

Meg kell oldani a kolduskérdést, mert nincs mindenki abban a kellemes helyzetben, mint a kávéok, akik így esőnek.

— Nem minket, a vendégeinket pumpulják és moleztálják a koldusok.

A kereső, dolgozó, iparkodó, produktív ember társadalmi berendezésében a koldusoknak nincs helye. A mai társadalomban, ahol úgy elszaporodtak a milliomosok, nem volna szabad koldusoknak benépeztetniük a fényes palotákkal hívalkodó utcákat. Vagy talán van valami kapcsolat az új milliomosok és — az új koldusok elszaporodása között?

Kövér Ily temetése.

Megbízható nyilatkozott meg az egész keresztény Nagyvárad részéről Kövér Ily temetésén. Egy fiatal leányt temetünk, alig hat hónapos korában, de mikor koporójára dühörögve hullottak a göröngyök, úgy éreztük, hogy egy tökéletes, harmonikus élet számít le, amelyet példa gyanánt fogunk oda-mutatni sokak elé.

Sokat vesztett vele a keresztény társadalmi akció, a katolikus reneszánsz, de a vesztés előtt való fájdalomt enyhíti a tudat, hogy Kövér Ilynek a diadalmas katolikus világnézetben kialakult harmonikus életre ragyogó példa gyanánt érzelmei fogja hatását tovább is. A feltámadás szent jeleitől nyújtottan térhet pihenőre az, akinek halke, mint Kövér Ilyé, mindig Krisztus utját kereste. Megtalálta, bizonytalanság nélkül.

Ezerre rugó sokaság gyűlt össze a temetésre a Viszesség utcai gyűlésteremben. Ott voltak a Kath. Nővédség Egyesület, a Szent István Missziótársulat Leányklubja, az Utcai Leányok Kongregációjának tagjai testületileg, képviselve volt a Bihar megyei Nőegylet, az Urak Kongregációja, a Népszövetség, a többi katolikus egyesületek, számosan voltak ott az egyházi és világi előkelőségek közül a megjelentek azok a névtelen szegények, akiknek ügyét az elhunyt annyira szíván viselte. Előjötték az utolsó bucsúháza.

A temetési szertartást Imrik S. Zoltán (b. kecskeméti) esperes plébános végente; utána Szabó Erzsike urleány az Urleányok Kongregációja nevében a következő gyönyörű beszűbességet mondotta:

Megdicsőült Testvérünk!

Az Urleányok Kongregációja áll körted, akiket szerettél, akik szerettek téged — fehér lelkű, kinosos szívű vendégeinket.

Velehánysszor hívtad, köröd sereglett a te hű csapatod, s mindig körül ragyogtat lelküket csodás lelkesedés fényével, mindig át melegítettél szívünket mindent át fogó nagy szeretetteddel. Csak elválni volt nehéz téled — követni — boldog öröm.

Most nem te hívtál, s harang szava kildött hozzád a te először fogadott hírog szíved néma ajkaid.

Most eltávolol körünkől, ki mérheti fel a mi fájdalmunkat?

Lesd felragyog a mi szemünkben is a lélek vérs a könny, de fűres, kétségbe-

esés jai szava nem szar fehér álmaidban. Jól tudtál a mi jól tanultunk a te hitetől. Mi koporód felett is reádelőenül hívták egy szerető örök Istentben, hívták a szentek egységében, hívták, hogy a szeretet erősebb ja halálal.

Egy kívánság nem látunk Téged — ismét egy kívánság a meg látunk téged az Ur dicsőségében.

Hősi halált haltál te a szeretet hőmezében. Nem tiszelt, de felmagasztalt akarunk téged — neked, ki a szeretet ön feláldozó munkája között kaptad a halál csillagát — neked nyújtja a Kongregáció legdrágább rendezését — szívát a gyémántokkal, lelkünk vérével, te érted hulló könnyeinkkel.

Megdicsőült Testvérünk!

Te tudod, hogyan szerettünk Téged, vesztettük. Könyörögj az Ur előtt, hogy akik reád voltak bízva azok közül egy se vesszen el, hanem, ha miiket is szólít az Ur, te köröd gyűljön össze az egész Kongregáció, oda, hol Jézus és Mária szerelme ragyogja körül azokat, kik szeretettel tudtak, kik hűek voltak a halálig.

Menj kedves Testvérünk a te dicső ségédbe.

A Kongregáció körömi fog a te gyönyörű életed példájában a te hősi halálodban a szeretet önfeláldozásában.

Adj Uram örök nyugodalmat Nehé — s az ő példája fényeskedjék nekünk.

Amen!

A szűk búcsúbeszéd elhangzása után megindult a gyászmenet. Előtt a kocsorok terbe szűk rokkados kocsai; a kocsorok szelgett a következő falatok voltak:

- Felajthattelen Angyaloknak. Mindenemnek — bánatos Anyukád. Felajthattelen Ilykéknek — Árpád és Béla. Isten veled fehér Angyalunk — Illuska és Gábor. Felajthattelen drága barátainak — nagyon szerető Dórikád. Miért hagyta el bennünket édes Ilykénk — Magduska, Ibolyka, Mancika és fia. A Bessy család — Ilykénk. Felajthattelen Ilykéknek — a Bócz család. Leica jobb felsőek — Imuska. Imádkozz érettnék Ilykék — Matyi és Honka. Felajthattelen jó előjáróknak — a Leánykört leányok. Utolsó üdvözlést — Szegedy család édes Anyja. Felajthattelen Ilykéknek — Mariuska. Misszió társulati leányklub — rajongóan szerettél elköltöknék. Önfeláldozó és hűségess munkás életed Istent jutalmazza — a Kath. Nővédség Egyesület testvéri szeretettel. Szerettél Ilykéknek — Tóni bácsi és családja. Igaz részvétel — örv. Bölényi György és családja. Utolsó üdvözlést Ilykéknek — Sza. Erzsike. Felajthattelen Prefektáknak — Kongreganista testvérség. Utolsó üdvözlést — Róza néni

A koporó után szűk és szűk mentek ki a temetőbe; a Leányklub és a Leánykongregáció tagjai fehér ruhában, fekete gyászszalaggal a karon. A temetőben az utolsó beszűbés után Szilágyi Dóra lépett a nyitott sírhoz és a következő meghatározó gyászbeszűbészt mondotta:

Szíró fájdalommal állunk meg kedves Ily földszűbésztől az utolsó állomástán: a nyitott sírnál.

Sajog a lelkünk azon megérzés valósg előtt, hogy a dohos fűregyek Téged kell átadati.

De bármily ridog a föld, lezárhatják a koporót, bármilyre tisztalt a la és ő: meg a körletlenül kört; mégis a néma bantok közt, a Te sírodnál, Drága Halot-

tunk, az örök fiatalság, a lelkeség arany sugarai ragyogják be a rögöket.

A Te művészetért rajongó lelked ritka mélyszűbés, könnyekig megindulva tudta átélni Wagnernek, a szerelőjának nagy alakját: de rövid pályafutásoddal bemutatattál egy más, nagyszerűbb, kihatóbb alakítást, ami nem egy jelenet, hanem az egyetlen igaz élet: bemutatattad a Te imádkozt Ideárodnak: Jézusnak életét.

Szép tehetségű és őrző lelked élt hű: a művészi meglátásokért; egy szent mondatban, a virág kalhében, a néma betűk közt, a szemekben, a lelkében mindig az esszűt, mindig az igazságot kerestél.

Te azon ritka boldog halandó vagy, aki a művészi ihlet legmagasabb fokára emelkedett mert meglátta az igaz a szép és a nagy élet ragyogó napját és bemutatott nekünk.

Köztünk voltál; közeleltél láttunk és hallottunk; de nemcsak lelked mégis egy drab menyországot hordozott és adott; éreztük a lelked közeletségében az isteni béke kiáradását.

Nagy drámai erőt vittél a szerelmedom gyönyörébe; de szűrt létél előttünk oly tündözölő csillag, mert egész lelked, boldogító igazságot értél a családi körömet, any nyira szerettél és szerető védettjeidnek és árvaságra jutott mindajánunknak.

Megvetettél a szűk és tartalmatlan diadalt; tiportál a hervadó babérokon és az igaz életnek lettél művésze; mély, tevékeny és imádkozó hited éropajszával, diadalmas mosollyal állottad ki a bátorság, a halál támadását.

Fiatal vagy és mégis erkölcsi arányai-ban szűp bevégeztél életél számlolhatoz el.

Rövid ideig éltél és mégis sokat tettél.

A gyönged nevezet tartottál és mégis az erkölcsi erő teljével, egy igaz férfiu rendületlenségével éltél, szerettél, mátkodtél, szenvedél és meghaltál.

Ha még sokat gondolkodsz és beszűbök Rólad, Drága Ily Testvérünk, az a temetés fűnapllyé fog átváltozni; szűk lelkűkkel diadaltunk fog kitérni; hűz Te mindig a lélek igazi fűnapllyé és diadaltunkat kerestél, éltél, hirdettél és megtaláltad: a szűk fűszűbékéjűt.

S Te szerelme, de mégis gazdag Anya, Te leajított, de mégis felmagasztalt Anya, teljűz meg szenvedő lelked az egyensúlyát abbaz az igaz és boldogító valóságban és tényben, hogy az a megszentelt Hűtöl mindig a Tied volt (s mint a könnyű napsgárt ugy szűd át az Égnek).

Mindig a Tied volt és mikor belánsattál a Te édes Ilykék mély szemébe ott a fűszűbék erkölcsi világ tegegerszűbéké: láttad. Mikor Rád hejtotta fejét, a néma erkölcsi öntudattól engéző homlok és szűk arc borult a köbledre.

Ó Ily! annyira mélyan járt a Te fűnköld egyéniséged a mi lelkűnkben, hogy szűg bűrű k innen távoztál. A koporón keresszűbél is katalommal tart bennünket egyéniséged várásza.

Biztosítalak Drága Testvérünk, hogy nem tudál meghalati.

Sírodnak az fog soha elhervadni a virág; nem tud kifáradni az imádkozó ajkunk és térűnk. Ide jövűnk mindaján: patronessok, kongreganisták, leánykört és leányklub, a misszióövérek, akiknek testvére akartál lenni egészen, és a te nemis emléked beszűbél fog nekűnk arról, amiért Te égtél: a lélekről, az erkölcsi tisztaságról, a testvéri szerelűtről.

Igy lesz Ily, igérűk az lesz a mi várűsűbékűnk. Sírodnál nem hervadó virágokat vesztűnk el, hanem az esszűk lefogó leajngűt, amelyekkel megérűkűbűnk magad a föld és ég szárnára.

Isten veled! A legközelebbi, az örök viszűbűntetés reményében.

A beszűbét többszűr meg szakította a közeletség fel feltűrű szűbűgása. Még egy utolsó fűháza s az élűk közt már csak em-

laka maradt annak, a kiket butóságátos ma sznyi szép remény fűződött.

Farkas Edith, a Szociális Misszióársulat főnöknője és alapítványi helyg a következő részét sürgőnyt küldte:

Főjelenővel vettem tudomásul kedves kultúgnok és hűségos munkatársunk halálát. Legyen örökös jutalma.

A dícses temetőt Velslovits Adolf és fia temetőkeresési intézete rendezte a szokotti figyelemmel és pontossággal.

Veszedelembe jutott a könyvkereskedelem

Az utcai könyvkereskedések ellen.

Láng József könyvkereskedő a következő körerdeki panaszal fordult a nagyváradai kereskedelmi és iparkamarához, hogy a most is felemlő viselkedés ellen saját hatáskörében járjon el.

A könyvkereskedő szakmát érsékenyen sújtó sérelem megszüntetését kérem az összes nagyváradai könyvkereskedők nevében.

„Az Est” című Budapestben megjelenő politikai napilap kiadóhivatala jónak látta lapjának elárúsítói útján saját lapján kívül szépirodalmi könyvek árúsítását is főlvenni úsere körébe.

Ez a tény maga nem volna sérelmes, ha ezoldi alapon történnék, de sérelmes az, hogy a Hegedűs Hírlapiroda, mely a hírlapárúsításon kívül dohánytösdör bir joga sultással és mint ilyen, mai esti 7 órai visármnap délióti 10 órai rendes kereskedelmi zárórán túl tarthatja nyitva az üzletet, ezenkívül az üzletzáráson túl rikkancokkal folytatja a lapárúsítás mellett a könyvek eladását, a legveszedelmesebb veresnyit lámsztva a hivatásos könyvkereskedőknek, akik nagy boltberekkel s bevallott könyvárúsító mesterségük után adót is fizetnek.

En ellen nem védekezhettük, bár látjuk a haljuk, hogy mként nyul kenyeret adó szakmánkhöz a nagytoran rikkancos, ponyván árúsítván a szépirodalom legújabb termékeit, a rikkancosokat téve megromtónkká.

Megkíséreltük Az Est vállalatnál e ferde helyzet megszüntetését. R dag elutasításra találtunk.

Megkerestük a Magyar Könyvkereskedők Egyesületét is. Csúlkat nem érhetük el.

Kérjük tehát: pénzügyminisztérium útján a tözsdék zárórájának az általános kereskedelmi zárórával egyező időre való megállapítását kérelmezni;

addig is, mig döntés less, a tözsdékben az általános zárórán túli időben minden másnak, mint dohányjövadéki árunak eladását rendőrlég betiltani;

könyveknek utókon rikkancosokkal való árúsítását betiltani;

s hasonló intézkedésekre a társkamarakat felkérni.

A nagyváradai könyvkereskedők tegnapi értekezletet tartottak s e beadványt kibóvítotték aszal, hogy a rikkancosok az ucan mindenféle könyvön kívül noteszeket is árúsítanak.

Tizenhat éves hős.

Kétezerezes kitüntetéssel.

Egy fiatal, még majdnem gyermekkorban levő kis katoná kelt ez idő sarrlat méltó feltűnést Nagyváradon. Fiatal, de arón s bajuszak még csak a helye van, de mellett a Károly keresztén kívül a vitézségi bronz óram díszít, jelöl, hogy már átessett a gyermek-ifjú a férfikeresztéségre. Mindkét kitüntetés a fronton, eser veszély között szerezte.

Pálóza Lőrinc, Pálóza Viktor megyei tisztviselő fia a kétezerezes kitüntetés hős.

Még alig volt 15 éves, mikor édesatyjának aggodalmaskodó intése dacára beállott katonának s elindult a harcokra, hol oly könnyen ocsjták a halált. Es évi június 5-én töltötte be 16. évét s már 14 hónap óta harcolt a Tigrisnél a fronton, hol vitézül megállta a helyét.

A napokban érkezett hozzá 2 hti szabadságra.

Egy alkalommal 40 orosz körülölgte csapatát s ő hsted megával, közülük egy hadnagy, fogságba jutottak. Midőn egy meredek hegyoldalra kísérték őket, a tiszt egy intésre lenyomták a hegyoldalra s a hóba temették magukat.

Az orosz katonákat snuyira megépte a váratlan eső, hogy csak porok mulva gondoltak üdülésükre. Nem mertek utánuk ugrani, hanem a hegyről lövedétek utánuk, de a hóban egyiket sem érte a golyó. Halon elmenekültek s csak egy maradt az oroszok fogságában.

Ésért kapta a vitézégi bronz óramot.

A dírek ifjú alig várja, hogy a szabadságidő eltelte után visszajutjon a harcokra kideremélni az újabb kitérteéseket, amelyekből minél többet szeretne hazahozni a világháború ontárára.

Csuhok Biharban.

Szabó Gábor dr ügyvéd Margittán arról értesült es év elejé, hogy csuh katonaságot helysének el a városban s összesítják a katonai elszállásolásra alkalmas lakásokat. Az övét nem vették fel azon lakások közé, amelyekbe katonát elszállásolni lehet.

Egy kereskedőnél aszállásolták el Brzorád Jaromir százados, de ennek nem tetessett a lakás s vállalatnál akert rajta. Megtudta a katonáktól mert híre ment, hogy Szabóné gondolt egyet s egyik szobáját 60 korosért ki srtarja adni bérletbe. Elment tehát Szabónéhoz, megépte a lakást s azonnal költözni kezdett. Szabóné nem akarta beengedni, mert az ő lakása katoná beasallásolás céljára nem volt felrít, de a százados egy jegyékét mutatott s község elöljáróságától s beköltözött. A butorokat ki dobatta, csak egy ágyat, asztalt es szekrényt tartott meg, s mikor Szabó dr kérte az ő ágyát, kiüzente:

— Az kell nekem is, s többit vihail.

Szabó Gábor dr a hadügyminiszterhez jelentette fel Brzorád százados, hadbírósság is héli es ügyben, amely felmentette a századosot, minem községi bizonyítványt motott fel a beasallásolásról.

A százados s felmentő ítélet alapján

halóság előtti rágalmasás miatt fejelentést tett Szabó Gábor dr ellen, aki ellen a most előadott tényállás alapján az ügyés elajtotta a vádat. A százados a vádat átvette s a felmentő ítéletet megfellebbezte. Az ítélet azonban nem tudják Brzorád Jaromir századosnak kézbesíteni, mert terelőskodási helye ismeretlen.

A bíróság elnöke volt: Táray Kálmán, tagjai: Jacskovits Gyula es Poyvár Sándor, jegyzője Fluk Dancó dr, ügyész: Medvigy István.

A Körösök és a Berettyó szabályozása és vizjárása.

Korbély József könyve.

Rendkívül érdekes es a szakkörökön messze túlerjedő jelentőségű munka jelent meg a fenti cím alatt Korbély Józsefnek, a Berettyó-társulat főmérnökének, az Országos Vízügyi Műszaki Tanács tagjának a tollából.

A munka eredetileg a földmívelésügyi minisztérium, illetőleg az országos vízépítési igazgatóság megbízásából kiadott Vízügyi Közlemények 1916. es 1917. évfolyamában jelent meg.

As utóbbi években a Körösök vízvidékén az ármentesítő társulatoknak elkezdődött küdelmet költet megvivalak a fallazási elemekkel: a gátakat ostromló árviszokkal es a kártékony belviszokkal. As egyes Körösök es a Berettyó torkolati szakaszán, nemkülönben a kétfős Körösön as árviszok szétfje újabb időben folyton emelkedett es 1913 ban, továbbá 1915 ban as eddig észlelt legusgyobb á viz szintjét 30-80 cm-rel meghaladta. Legveszedelmesebb volt a helyset 1913 ban.

As intéző körök figyelme s Körösök felé fordult es nemcsak a baj okát kereselér, de azt is mérőlegelni kezdtek, hogy a meglévő állapotokon miképpen lehetne segíteni.

A vízépítészeti igazgatóság felbirta a társulatok mérnökeit, hogy megfigyeléseiket, észrevételeiket terjeszték elő es a javítás módosításait jelöljék meg. A hivatalos feladást megköszönve a Vízügyi Közlemények szerkesztője zúton megtraste Korbély József mérnököt, hogy a Körösök es a Berettyó vízrendeserét es a szabályozás eredményeit ismertesse. Korbély József tanulmányát ki vonatcsan 1916 június 23-án az országos vízépítési igazgatóság kis tanácsának ülésén terjesztette elő. A ki-tanács Korbély javaslatát lenyegében magatévó tette. A tanulmány technikai a adályok miatt a Vízügyi Közleményekben az év január es szeptember havában jelent meg.

Maga a tanulmány négy részre oszlik.

Az első rész a Körösök a Berettyó vízgyűjtőjének hogy es vizjárását öleli fel, s geológiai viszonyokat ismerteti, folyók jellegzetes sajátosságait tárja fel es dőrháiban előrdja a szabályozás es a belvisz rendezés történetét. A Körösök vízvidékén a társulatok 189,000 katasztrális hold területet meatesítettek, 1267 kilométer hosszúságu gátat es 4000 kilométer hosszúságu csatorna hálózatot létesítettek, s gátakoa es csatornákon 518 szilipat es hltót építettek. As aló szakaszon a folyó nagy vizállásánál 42 nagy meretű szivattyu emeli ki a csatornából a vizet.

A Körösök es a Berettyó szabályozására es a belviszok levezetésére a társulatok 1867-1914 évig 60 millió koronát, as általam 20 millió koronát összesen 80 millió koronát adtak ki. A menteltet területnek egyrésze (200,000 kat. hold) állandó vizállás, másrészt volt, ennek értéke ma már több mint 20R millió korona. As elri növekedés mértékét számítva 240 millió korona.

A tanulmány II. ik része a meteorológiai viszonyokat tárgyalja, az árvizek keletkezéséről, az árulások levonulását, az árak mozgását, öszeszerződését ismerteti és a szabályozás következtében előálló változásokra mutat rá.

A III. ik rész árvízjelzés cím alatt az egyes vízmedencék vizállással közelebb az öszszelüggéseket állapítja meg fásrdságes, de pontos és megbízható szemlések alapján. A közölt eredmények segítségével a felső vízmedencék vizállásaitól 24-72 órával megelőzőleg előre jelezhetjük az alsó szakaszon bekövetkező vizállásokat és meghatározhatjuk az árvíz hullámok kedvezőtlen telálikósága esetére az eddig még be nem következett, de a további fejlemények során várható vizállást.

A IV. ik rész azokat a módosításokat sorolja elő, amelyek segítségével az árvízvédelmi biztonság fokozható. Külön meg kell említeni a társaságok, bol javítás az állagot a merder mélyítés, bővítés és végteljesítésen ismételt, hogy milyen eredu évek várható a völgy szelvének. A hegyvidékeken a vízterek kibeszálása céljából létesítendő tároló medencék ugyanis nem csupán az ipari szelvéletekben károsítanak az olcsó és ki nem apró munkaszerőt, de vizbőség idején a városok, községek ellátásához a hajózáshoz, öntözés és a halastavak részére is ószszegyűjtenek a szükséges vízmennyiséget; a méretek, megfizető növekedésével pedig a völgyzárók viselhetőségét az árvizek tömegéből a vasútyok olcsó részeket és megörbhetnek az áradások hevesességét isromboló erejét.

A Vizügyi Közlemények kiadó hivatala a rendelkezés érdekes tanulmány mint önálló egészet külön lenyomatban is öszszefoglalja és kizre adta, de csak korlátozott szánu példányban.

A Berettyó társulat választmányának kifejezett kívánságára képest a példányok nagyobb része a választmányi tagoknak, kisebb része pedig a szomszédos társulatok elnökeinek küldetett meg.

A női előkiadásból a könyvkiadásra nem kerülhetett egy darab sem.

A Korbély József munkája hivatalosan van zrtt, hogy a Körösek és a Beletószabályozás a vizierők kihasználása terén új kezések kezdetét jelenti. A tapasztalás bizonynyal felhívja a magasabb illetékes szakkörök figyelmét is, közérdekű volta széles körökben kelt érdeklődést és meg vagyunk róla győződve, hogy a tanulmány praktikus szeméi a háboru befejezése után meginduló nagy nemzetgazdasági munkaprogramban meg fogják találni a maguk méltó előkelő helyét.

Szabad tengerit vásárolni sertés hizlalásra.

Vásárlási engedélyt kell váltani.

A földművelésügyi m. kir. miniszter ut tengeri vásárlásra kiadott, s már korábban ismertetett 18820-917. sz. rendeletének 5. §-a alapján a következőket hozom a város közönségének tudomására.

Mindenki, aki nem termelő, vagy akinek gazdasági szükségletét saját terméss nem fedeti, jogosítva van a polgármester vagy helyettese által részére kiállított bevásárlási igazolvány alapján saját lázá és gazdasági szükségletére tengerit az egész ország területén 8448-1917. M. E. sz. rendelet 18. §-ában megállapított időpontig, vagyis 1917 október 31 ig készáruvétel útján termelői vásárolni.

A nem termelő állattartó családok létszámához képest és pedig öt családtag után egy drb, öt családtagon felül két drb sertés, vagy pedig tíz, illetve husz drb liba részére vásárolhat tengerit. Ha sertésbizálásra a nem termelő állattartó ópa bevásárlására igazolványt nem kapott, vagy az igazolványt, miután beszerzeni árgát nem tudott, visszasadta egy drb hizóra négy métermázsa tengerit, tíz drb libára pedig egy és fél métermázsa tengerit vásárolhat. Ha a nem termelő állattartó árgával rendelkezik, úgy ez esetben egy hizóra két métermázsa tengerit, tíz libára egy métermázsa tengerit vásárolhat.

Nem termelő állatok hizlására legfeljebb 2 sertés után 8 métermázsa és husz libára legfeljebb három métermázsa tengeri vásárlásra kaphat igazolványt, míg egy lóra az egész gazdasági évre öt métermázsa, az egész évre át rehez munkát végző ló részére hét métermázsa, hidegvérű nehéz lovakra pedig tíz métermázsa tengerire kaphat vásárlási engedélyt.

Azon nem termelők, kik hizók részére tengeri levásárlási igazolványt kápnak, azt vissza nem szolgáltatják, tehát azt beszerzeni tudják, a közérlemezésben szíra igényt nem tarthatnak.

Intézmények, valamint ipartelepek és vállalatok, melyeknek tavaszaiban öszszes tártás a hadviselés érdekében áll, illetve közérdekből szükséges beszerzési csoportok a hizlásra szükséges tengerit a földművelésügyi miniszter ut által bizálása tárgyában kiadott rendelet alapján a földművelésügyi miniszter engedélyével a Haditermény r. f. útján szerzethetik be.

Felhívom tehát az érdekelteket, hogy tengeri vásárlás iránti kérvényüket a közérlemezési ügyosztálynál (földszint, 1. sz. ajtó) nyújtsák be.

A kérvényben fel kell tüntetni a családtagok számát. Ennek igazolása céljából folyamodó köteles bizs könyvt vagy egyéb élelmiszerjegyet felmutatni. Meg kell említeni a kérvényben azt is, hogy folyamodó vásárlási igazolványt hány darab sertés hizlására kér.

Felhívom továbbá mindazok intézményeket, ipartelepeket és vállalatokat, melyek sertéseket bizálási órajtsanak, hogy az öszszes szükséges tengeri vásárlási iránti kérvényeket a földművelésügyi miniszter urhoz való további felkészítés végett a közérlemezési ügyosztálynál (földszint, 1. sz. ajtó) nyújtsák be.

Nagyvárad, 1917 szeptember hó 29 én.
Lukács Ödön s. k.,
polgármesterhelyettes.

Wekerle segítséget ígért a tisztviselőknek. Budapesti tudósítónk jelenti: Wekerle miniszterelnök fogadta a tisztviselők küldöttségét, akik memorandumot nyújtottak át neki.

Wekerle válaszában kijelentette, hogy segíteni fog a tisztviselők helyzetén, főképen élelmezésük kérdését akarja sürgősen rendezni. A szolgálati pragmatika megvalósítását szükségesnek tartja, de azt újóval előttré nem ígérheti.

HIREK

A Sajtó

című folyóirat szeptemberi számát kapják ma kézhez olvasóink a Tiszántúllal egyidőjűleg, mutatványssám gyanánt.

Köztudottá vált valahára, hogy a keresztény Magyarország élész, elpusztalt keresztény sajtó nélkül. A közönség egy részét azonban még mindig fel kell rázni a méből, rá kell eszméltetni, hogy tájékozódni tudjon a sajtó dazungelben, hogy meg tudja különböztetni a vallásellenes sajtót a tisztességes, hazafias, becsületos sajtótól, amely a családi arztalokon is helyet foglalhat.

A tömegnevelésnek ezt a nehéz, de apról szobb munkáját vállalta megára A Sajtó című folyóirat.

A Tiszántúll olvasó közönsége jóízűt ismeri már ezt az ügyesen szerkesztett eleven lapot; de a ki nem ismeri, az is követi régóta annak elveit. Ma mégis mellékeljük A Sajtót, ezt azért tesszük, hogy olvasóink közül, a ki burgólkodni akar a jó sajtó terjesztésén, megrendelhesse, ezt a számot pedig előlvessön, adja tovább jó ismerőseinek és hódítson új katonákat a keresztény sajtó tiasta zászlaja alá.

Az új negyedév kezdetén kérjük olvasóinkat, terjesszék tovább a keresztény Nagyvárad, a keresztény Bihar-megye lapját, a Tiszántúll. Lapunk előfizetési ára tovább is marad a régi; előfizetők táborának folytonos növekedése a legszobb bizonyosága annak, hogy Nagyvárad és Bihar-megye öntudatos keresztény polgársága mind jobban megérti, hogy a jobb jövőnek egyik legbiztosabb ténpillére: az erős, világzó, hatalmas keresztény sajtó!

Itt közöljük olvasóinkkal, hogy a Tiszántúll részére — a háborus drágaság dacára — teljesen új betűket rendelünk, amelyek már urban vannak és csak a háborus szállítási nehézségek miatt nem érkeztek meg. Addig elnézést kérünk, ha szelőkopt régi betűkön bizony megállászik az idő és az erős használat.

*** Bécsi hír magyar kormányválságról.** Budapesti tudósítónk jelenti: A 8 Órai Újság Bécsből jelenti: A Jockey-Clubból ezt a megjelölt információt szerestük, hogy a magyar kormányban részleges válság várható. Ez esetben előáll az a helyzet, hogy Wekerle saját maga akarja megválogatni miniszterterárait, akiket az előző kormánytól listár szerint átvett. Válság esetén több miniszter és államtitkár is kiválik a kormányból.

*** Dús László irodalmi hagyatéka.** Megbízogult Dús László, a Kath. Kör felkérhetőlen emléktü alelnökének irodalmi hagyatékát tegnap benntotta fel a család megbízásából óav. Charitoné urasszony. A hagyatékban több nagyobb szában epikai költeményen kívül egy teljesen késseregényt, több kisebb elbeszélést találtak. A hagyaték legértékesebb, országos értékű darabjai azok a feljegyzések, amelyek Tisza-Kálmán egyéltégre, politikájára és családjára vonatkoznak.

*** Vasárnap a templomokban.** Holnap, vasárnap a székesegyházban és a plebániá templomokban az isteni tiszteletnek a következő sorrendben tartanak: A székesegyházban reggel 7 órakor szentbeszéd és szentmise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise, délelőtt negyed 12 órakor családsmise; délután 3 órakor vesperny, — a várad-olaszi plebánia templomban: reggel 7 órakor, 8 órakor szentmise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise és szentbeszéd, délelőtt fél 12 órakor szentmise; délután 3 órakor litánia, este fél 7 órakor szentbeszéd és háborus ájtatosság; — a Szent László templomban: reggel 7 órakor esendémise, délelőtt 9 órakor szentbeszéd és ünnepi szentmise; 11 órakor szentmise; — délután 3 órakor litánia, este 6 órakor háborus ájtatosság; — a várad-velencei plebánia templomban: reggel 7 órakor szentmise, reggel 9 órakor ünnepi szentmise és szentbeszéd; este 6 órakor prédikáció és háborus ájtatosság. — A kapucinus atyák templomában: reggel 7 órakor esendémise, délelőtt 10 órakor énekesmise, délután 4 órakor litánia és szentbeszéd.

*** Ki ad tengerire vásárlási engedélyt?** A földművelésügyi miniszter tegnap értesítette B. harmadgye alispáni hivatalát, hogy ezután a tengerire vonatkozó vásárlási igazolványokat nem az előjáróságok, hanem a járási főszolgabírók fogják kiállítani. A rendelet következtében tehát az ilyen vásárlási igazolványok nem az előjáróságok, hanem a főszolgabírói hivatalból kérésre adhatók.

*** Ne zaklassák pótdagokért az élelmezési ügyosztályt** az élelmezési ügyosztály egy s idekelt estekben pótdagokra utalványokat szokott kiszolgáltatni. A múltkoros botrányok után sokan félremagyarázták és így képpen nagy számmal jogon kívülre egyének teljesen indokolatlan követelésekkel zaklatták az ügyosztályt, s emiatt az élelmezési ügyosztály fontos közérdekű munkásságában akadályozták és a munkatársakat teljesen kimerítették. Ennek elkerülése végett tudomására hozom az érdekelteket, hogy az élelmezési ügyosztály pótdagokat csak a szociális és várandós anyák részére utalványoz. Azért tehát kérem az érdekelteket, hogy az élelmezési ügyosztályt ne zaklassák pótdagokért, mert más kérelmet az ügyosztály figyelmébe nem vehet. A pontor kiosztása a közelgő napokban történt meg, így képpen cukorral szeptember hónapra minden háztartásnak el kell látva lennie. — A petroleu árjegyek most becsajátítanak ki és ezen jegyekre a petroleu mennyiség a következő hét szerződésétől kezdve már vásárolható lesz. — Lisziadagját mindenki lisztutalvány ellenében megkapja, pótdagot pedig a rendelkezésre álló lisztkészlet meghatározott mennyiségével fogva senki sem igényelhet és az ügyosztálynak nem is áll módjában ilyen pótdagokat kiszolgáltatni. Nagyvárad, 1917 szeptember hó 29 én. Lukács Ödön, polgármester-helyettes.

*** Felhívás a szobafestő iparosokhoz.** Felkérem a testület köztökebe tartozó összes szobafestő iparosokat, hogy október hó 2-ai, kedden d. u. 6 órakor az Ipartestület hivatalos helyiségében a szakmájukat érdeklő fontos ügyben oktatást teljes számban megjelenni szükségesnek. Tisztelettel: Czeglédy Jermás, elnök.

*** Születési szünidő az iparos tanonciskolában.** Biharvármegye kir. főfelügyelősége a folyó évi születés alkalmából, október 1. és 2-ik napjaira, néhán és addig, a tanonciskolák számára születési szünidőt engedélyez, tudtom a t. tanonciskolák tanácsaival, hogy a jelzett napokon az ipariskolai előadások nem fognak megtartatni. Nagyvárad, 1917 szept. 29. Ipariskolai igazgató.

*** A Népszövetségi Bezerzési Szövetséget** ügyében a vezetőség Budapestben érdeklődik a szövetségi kiállítás tekintetében s éppen azért az állami ívek kibocsátása későbbre halasztatott.

*** A Tiszántúli Méhészegylet választmányi ülése.** A Tiszántúli Méhészegylet tegnap délután négy órakor tartotta választmányi ülését, melyen a választmányi tagok és más érdeklődők szép számmal jelentek meg. Az elnöki tisztet Greinitsky Antal kanonok töltötte be, ki a tárgy előadására Nisdermann Antal ügyvezető elnököt kérte fel. Az összejövetel célja tulajdonképpen a megélhetésre szolgáló cukor árva volt. Az illeti termézszerkesztés nyár tudvalevőleg oly rossz hatással volt a méhészekre, hogy a méhészek a legközelebbi aggodalommal nézik a tél elét, miután méhcsaládjaik megfagyás általa hiányában a puztulás előtt állanak. A megfagyás okozta mennyiség kitalálását a földművelésügyi miniszter megtagadta. A földművelésügyi miniszter válaszával egyetértően van a tulajdonos, hanem október 14 én Szegeden tartandó kongresszusra Nisdermann Antal ügyvezető elnököt, Vajnovszky Vincs főtitkárát és Takács Gyula titkárát kéri ki Ellátásügyi még azt is, hogy ügyük támogatására gróf Széchenyi Miklós püspököt, az egyesületi vezetőket, valamint a megyei és városi főispánt kéri fel.

*** Esküvő.** Kisgyeszi Szabó György magy. kir. áll. vasúti hivatalnok Keszőhidegutgyónkról Szombaton 29 ikén vezette oltarhoz hája menyasszonyát Szálku Irénkét Nagyváradon.

*** Bogárok, pintérek, kádárok, kéményseprők és bádigosok felmentése.** A belügyminiszter tegnap értesítést adott Fráter Barnabás alispánhoz, amelyben közli, hogy a hadügyminiszter az ősszel megkövetelt országbeli alakulatoknál beosztott arcvonalbeli szolgálatra alkalmatlan szakképessé bádárok, pintérek, kádárok, kéményseprők, nyergessék és bádigosok és ezek alkalmazottainak azonnali felmentése iránt rendelkezéssel intézkedett.

*** Kik kapnak korpát.** A magyar király földművelésügyi miniszter utal 190600 1917 számu rendelet a 3026—1917 M. E. számu kormányrendelet 6—8 § ai alapján idézett kormányrendelet 3—4 § aiban megállapított igények, valamint a hárszeg szűkeglőseinek kielégítése után még esetleg fennmaradó korpakészlet felosztására bízva a következőket rendel. A szabad felosztásra kerülő korpakészletből előszörben azok az állattartók részesíthetők, akik nem termelők. A szabad rendelkezésre álló korpakészletből tekintettel a kéréslet csökkenésére egy egy nem termelő állattartó a hástársában ellátásban részesített családtagok számára figyelembavételével csak a tényleg birtokában levő tőke és szűke számban képest, de legfeljebb két db tőke és két dro feladit szerda után összesen négy db állat részére igényelhet korpát, felhívom az ilyen nem termelő állattartókat, hogy összejárási céljából igényeiket irásban a köv. élelmezési ügyosztálynál Nagytelaki utca 3. szám alatt három napon belül jelentsék be. Az irasbali bejelentéshez csatolandó az illetékes rendőrfelügyelő igazolványa, hogy há y db tőke és hány szerda van a nem termelő állattartó birtokában. A családtagok száma lisztkönyvvel igazolható. Nagyvárad 1917. szept. 29. Lukács Ödön, polgármester-helyettes.

*** Fnom teli alma** kézzel szedett hibátlan 50 kg. 100 koronáért kapható. Telefon 728.

*** Egy magános** idősebb uriaszony kisebb család, vagy idősebb uriember hávezetésére ajánkozik. Helyben, esetleg vidéken is. Cim a kiadóhivatalban.

Legújabb fűzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál lehet beszerezni Rákóczi-ut(Korona gyógyszerár mellett) **Leibchenek félárban.** Telefonszám 827.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR:
 Vasárnap délután: Egy szegény ifju története.
 Vasárnap este: Három a kislány (25 ik előadás.)
 Hétfő: Óh, Terés!
 Kedd: A táncosnő. (Bemutató előadás.)
 Szerda: A táncosnő.
 Csütörtök: A táncosnő.
 Péntek: Rip van Winkle.
 Szombat délután: Lengyelvér.

A táncosnő.
 Lengyel Menyhért színművének bemutatása.)

Jelenős külföldi sikerek márkájával kerül hozták kedden este Lengyel Menyhért a Talfun kltűnő szerzőjének pompás színpadi sikere: A táncosnő, Lengyel Menyhért, aki a maga csupa jeléssel teli Talfunjában egy hatalmas rajzát adta a Kelet nyugati kultúralközetnek, a Táncosnőben sokkal több színekkel vezetett palottájára, de itt sem mulasztotta el, hogy bizonyos tendenciák élesebb tünusával alá ne fesse a drab szépségét.

Az, a telén ma már vitán felül is álló igazságot hirdeti Lengyel Menyhért a drabjában, hogy akit már egyszer hatalmába kerített a művészi bírásv és dícsőség hatalma, az nem szabadulhat fel sohasem az alól a varázs alól.

Est a tendenciát azonban egy oly erős drámai érzéssel megírt messzaszűvés keretében hirdeti a Táncosnőben Lengyel Menyhért, mely est a kitűnő színművet szenzációk hatásává teszi.

A premi re a Salgátai színházban előrangú előadásban fog lezajlani, amelyet Tóth Elek szakavatott rendezése mellett az az ambició is garantál, amelyel a szereplők a biztos siker utatában erre az előadásra készülnek.

A Táncosnő nagy gondot igénylő szerepei is a legjobb kezekben vannak. A címszerepet Horvassy Mariaka játssa, akinek eddigi fellépései is mind a közönség legosztatlanabb elismerését aratták. Pompás szerepe lesz Pápsynak és előrangú feladathoz jut Bihar Ákos és mellette a tehetséges Váradi Lajos is.

Ezenkívül még számos más szereplője is van a drabnak, amelynek bemutatója késztégtelenül sikert fog jelenteni a színház prózái együttisére.

Vasárnap délután egy nemrég nagy hatással felelevenített színmű: Egy szegény ifju története tölti be a műsört. A

SISZÁNTÓL

romantikus tárgy színdarab írszerzői Hevesy Marika, Gárdy Aranka, Vámos Gizella, Bihari Akor, Tóth Elek és Várdy Lajos

A három a hisztény jubileum előadása vasárnap este rajlik le a Szigeti színházban. Az ünnepi előadás köré a három hisztény Sr. Zsigmond Arns, Megyery Ilonka és Habár Lola játsszák. Tökhúr: szerző: Békési Lajos énekli, Schöber báró szerepében Tompa Béla lép fel. Tökhúr papát pedig Stoll Béla alakítja. A három hisztény szerepe az alkalmatosság H. Károly Jucskák jut.

Óh Teréz! Hátán este a csk nem rég a község osztály tanácsa mellett bemutatott vígjáték operettje: az Óh Teréz! kerfi színe, amelynek kedves muzikája, mulattató szövege és pompás tánci műltán számítat a publikum legfokozottabb érdek lődésére.

URANIA
mozgó-
színház

Vasárnap
Szenzációs új műsor.

Az előadások vasárnap ó. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

APOLLO
mozgó-
színház

Vasárnap
Új műsor.

Az előadások vasárnap ó. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

IGAZSÁG SZOIGÁLTATÁS

Felmentés a hagymaperben
Megírjuk már, hogy Gócs Ferenc feljelentette Weiss József csekély bíróeségi elnököt azért, mert állítólag 150 60 fogh gyümöt a kuffinjába eljlesztve elvitt. A tárgyi tárgyaláson Weiss József előadta, hogy őt Gócs Ferenc kimerita állásától ilyen feljelentésekkel. Ő 60 hagymát nem vitt el, mert nem is vettelt el, annyi nem fért a zsákba. S miocoda beszél ar, hogy 60 hagyma 120 koronát ér? Kats Lipót dr védő beigazolta, hogy a fo hagyma akcor 1916-ban, deakorokint 4 filléert ért, tehát az tnet kibégás lehet. de mert permissio egy év után adta le feljelentését, az ügy elévült. A bíróság Medtrig István ügyész indítványára elfogadta ezt az álláspontot a az ügyet be zártatta. Jgyzó volt: Fluck Dániel dr.

SZERKESZTOI POSTA.

Hű olvasó. Elhetetlen fráterek szokása, hogy minden bajukat mások „konkurenciájának” tudják be. Ne vegye komolyan. »Szennyes és tisztesség telen konkurenciáról» pedig bizonytal hallott már Ön is olyanokat leglármásabban panaszkodni, a kik maguk által ének ezekkel az eszközökkel. Csígvár

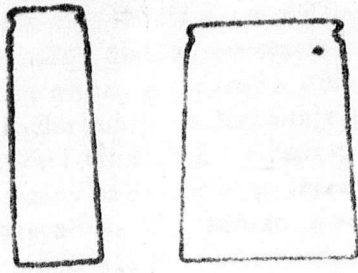
VIGADO
mozgó-
színház

Vasárnap
Szenzációs új műsor.

Az előadások vasárnap ó. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

NYILTÉR

HETI ARJEGYZÉK

Befőttes. Uborkásüveg.
Befőzéshez hólyagpapír.
Porcellán edények

iszállított olcsó árakban.

- Porcellán mozsár, ütővel . . . 6—
- Mély és lapos tányér finom porcellán . . . 70—
- Csemegés kis . . . 40—
- Tésztafál 6 személyre . . . 8—
- Sültetál 6 személyre . . . 8—
- Főzelékfál 6 személyre . . . 8—
- Salátafál 6 személyre . . . 8—
- Levesfazék 6 személyre . . . 4—
- Mártásos csésze 6 szem. . . 1—
- Sótartó fogvájós 6 szem. . . 120—
- Vizes kancsó 6 személyre . . . 8—
- Vizeskészlet színes finom festéssel . . . 4—
- Boroskészlet színes . . . 4—
- Söröskészlet színes . . . 4—
- Liköröskészlet színes . . . 4—
- Befőtteskészlet kristály fehér . . . 4—
- Majolika cukortartó díszes . . . 4—
- Majolika vizeskancsó színes . . . 4—
- Feketés gyermek készlet . . . 8—
- Kávés gyermek készlet . . . 8—
- Majolika állvány színes . . . 6—
- Teáskészlet színes aranyozással . . . 10—
- Kávészékészlet színes aranyozással . . . 10—
- Feketés készlet színes aranyozással . . . 12—
- Mosdókészlet színes roccoco . . . 12—
- Majolika fali sótartó színes . . . 8—
- Majolika fűszertartó nagy . . . 3—
- Majolika fűszertartó kicsi . . . 1—
- Porcellán fehér teáskanna . . . 2—
- Porcellán fehér kávéskanna . . . 2—
- Porcellán fehér teáscsésze . . . 80—
- Porcellán fehér kávéscsésze . . . 80—
- Porcellán fehér gyümölcstányér . . . 80—
- Ebédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással . . . 50—

Konyha berendezési főzőedények. Evőeszközök. Lámpaárúk. Tükrök. Képkerepezés. :: Ablak üvegezés. ::

Áraink viszonteladókknak is érvényesek.

KOMLOS TESTVÉREK

üveg, porcellán lámpa és táblaüveg nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz. Telefonszám 372.

#szerkesztő: Feletős szerkesztő
Dr. KRÜGER ALADÁR || Dr. PAPP KÁROLY

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festés és tisztítása. Függöny, kézimunka, kelengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelencfestő, vegytisztító és gémoszógyárban Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi díjat 14—80.

* **Kiadó** Rimandóczy utca 13. számú házban öt szoba, konyha és mellékhelyiségekkel álló lakás, mely brodahelyiségeknek is alkalmas, folyó évi november 1-től. Értekezni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleki-utca 2. sz.

Nagyobb fajta
boros hordók
tisztá állapotban
eladó k.

Cím Szentpéteri-utca 3. szám.

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010 000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitol váltókat. — Előleget nyujt értékpapírokra, Kölcsönöket ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsönöket is engedélyez.

Bővebb felvilágosítást az intézet nyujt.

Nagyteleky és Arany János-u. sarkán lévő házban egy szobás konyhából álló lakás a souterrainban november 1-re

kiadó.

Ertekezni lehet INCZE irodában.

Mindenféle vidéki megrendeléseket azonnal szállítunk.
Telephon 92. sz.

Széltől, hidegtől
kifujt

vörös arcra és kézre
továbbá szeplő, mitteszer
és pattanások ellen

legjobb szer az

Alabástrom Crème,

mert a legtisztább és legjobb anyagokból van összeállítva, minőségére és hatásaira nézve felülmulja az összes forgalomban levő készítményeket. Kétféle minőség van nappali és esteli használatra.

1 tegely ára 2 kor. 50 fill.

EMIR-arcmosó

Törvényesen védve!

Legtökéletesebb szert bőrhámlás és sömör, továbbá izzadó, fényes, zsíros (miteres) atkás arcra naponta, ahányszor szükséges, gyaptra öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehelet finomságu harmattal volna bevonva. Az atkák pár nap alatt elmúlnak. Teljesen ártalmatlan készítmény. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól!

Ara üvegenként 2 K.

Ezen szerek kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett.)

Bubla és Tarsa.

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e fűszer és csemege kereskedésben.

Szalámi, sajt, szalonna,
kitűnő **Málnaszörp,**
Törley pezsgő, valódi
kitűnő **ó-borok.**

Saját termésű bor.

Szappanok. Naponta friss izletes házikenyér. Felvágott fa házhoz szállítva. Élelmi cikkek. Naponta friss vaj, remek lipthói turó.

Telefonszám 11-49.

Sai Ferenc-u. 15. Telefon 416.
Dr. Jankó Gusztáv ügyvéd
Felvilágosítást ad:
Egy családnak való ház eladó.
Vízvezeték-utca szep kilitással

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos,
vízvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramafonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadtatnak.

* Kisdó Rimenóczy-utca 11. sz. háza egy nagy irodahelyiség előszobával és mellékhelyiségekkel azonnal. Értékesítetel lehet a Nagyvárad Takarékpénztárban, Tékely-utca 2. sz.

IRSÁK LIDIA

Elsőrendű
szobrász

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Park-szálloda épületében.
Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház művészeinek egyetemesi fűzősállítója. Tisztítárokot és átalakításokat elvállalunk. Fűzők máriót után a legüvidebb idő alatt elkészíttetnek.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

A telep telefonja 614.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos

FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálát.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.

Eladó erdővágások.

A nagyváradai lat. szert. székeskáptalan tulajdonát képező alábbi erdővágások fatömege a folyó évi október hó 15-én zárt írásbeli ajánlatok útján eladatik és pedig a váradi-csehi határban fekvő ábriházi erdőben 64 kat. hold, a rontói erdőben 644 kat. hold, a felkeri erdőben 458 kat. hold, a hegyközujlaki erdőben 224 kat. hold, a tenkeszéplaki erdőben 89 kat. hold, a krajnikfalvai erdőben 83 kat. hold, az urszádi erdőben 158 kat. hold és végül a nagyváradai lat. szert. Nagyprepostság tenkegörbedi határban fekvő u. n. Lunka erdejének 108 kat. holdnyi folyó évi vágása.

A kellőképen lepecsételt ajánlatok legkésőbb a folyó évi október hó 15. napjának d. e. 11 órájáig Ringelhanó Lajos urad. főtitkár úrnak átadandók, illetőleg beküldendők (Nagy-Várad, Sal Ferencz-utca 4.); az ajánlatokhoz csatolandó a megajánlott vételár 10%-a mint bánatpénz és annak igazolásául, hogy ajánlattevő az eladási feltételeket ismeri és magára nézve kötelezőknek elfogadja, mellékelendő az eladási feltételek egy, tanuk előtt aláírt példánya is.

Eladási feltételeket megkeresésre alulírott küld.

Nagy-Várad, Sal Ferencz-utca 4. 1917. szeptember hó 12.

Hermann Lajos,
káptalani erdőmester.

Erzsébetligeten lévő 4 új földszintes házban egy és kétszobás lakások azonnal és nov. 1-re.

kiadók.

Értekezni lehet a 3-ik épületben lakó házmesternél, vagy INCZE irodában Bémer-tér 3. sz. alatt.

Hordók

különböző nagyságban

eladók.

Moskovits Mór és Fia r.-t.-nál

Kolozsvári-utca.

Vas és rézágak

afrik és lőszómatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: összehajtos ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

Eladó

kedvező fizetési feltételek mellett a Várkapu-utca 4. és 6. számú, a Szent János-utca 30. számú, a Széles-utca 1. számú, mely közvetlen a 3. vashíd szomszéd-ságában van, valamint a Vízvezeték utca 54. számú ház. Értekezhetni lehet a Nagyváradai Kereskedelmi és Forgalmibank-nál Rimanóczy-utca 6. sz. alatt.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

malátá

kapható

métermázsánsként 8 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-t.-nál

Kolozsvári-utca 62.

Hirdetmény.

A m. kir. 4. honvéd pótzászlóalj kertgazdaságának nyulászataiban különféle fajtaju tenyésznyulak eladók.

Venni szándékozók érdeklődhetnek az élelmező tisztnek naponta délelőtt 10—11 óráig a József főherceg laktanya 27. számú szobájában.

M. kir. 4. honvéd pótzászlóalj.

Beraktározás!

Áruk, butorok, terebnyek stb. rövidebb hosszútávú beraktározására megfelelő helyiségek, ezeken kívül boros és száraz pincék, istállók, kocsisznek is állanak rendelkezésre. A beraktározott ár. yakat tűz és betörés ellen biztosítjuk. Kézeltbbi felvilágosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa
Részvénytársaság
beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-palota, 24. számú lépcső.

!! Telefon 14-00. !!

Betűszedő tanulóknak
fiú és berakó tanuló-
nak leány fizetéssel
felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nál.

**ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

Nagyvárad, Bémer-tér.

Befizetett részvénytőke

1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetétet könyvecskékre és folyószámlára s azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítol váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad érték-papirokra.